

Víctima: Gabriel i Jaume Vives Bibiloni
Autoria: Margalida Bosch Gomila

Mai és tard

Porto Cristo, agost de 2021

Carta als germans Gabriel i Jaume Vives Bibiloni

Benvolguts germans de la meva padrina,

La vida dona voltes, però el temps és una línia recta que ens ha fet convergir aquí i ara. Qui ens hauria de dir que traçant una línia des de l'any 1936 fins al 2021 ens retrobaríem i tindríem l'oportunitat de conversar una mica!

Des de la bonança que m'ha tocat viure no em puc ni imaginar el patiment que teníeu en aquella mala època que us va tocar a vosaltres. I és que el moment de néixer és una loteria.

En aquesta, la vostra, zona rural hi havia mancances de tot tipus: alimentàries, científiques, tecnològiques, culturals, etc. El que abundava més era la humanitat amb la capacitat que té de suplir totes les altres. Però això també es va rompre, la Guerra Civil ho va destruir tot.

Poca cosa sé, germans de la meva padrina, dels vostres patiments, *tío* Jaume: vós, home fadrí i ficat dins la política, vàreu ser detingut i portat dins un camió fins a Manacor, acaramullat amb molts altres com vós. Allà acabàreu dins una fossa comuna i tapada de calç de l'antic cementeri de Manacor, conta la història de la família.

Vós, *tío* Biel, amb una família pròpia, vàreu tenir una desafortunada feta amb una cabra que va botar des de la vostra finca a una finca veïna. Aquest va ser el detonant de la vostra detenció i afusellament a Son Coletes.

Us vull dir que sé que vàreu acabar la vida massa joves però seguïu aquí, estau en els llibres d'història, també dins la memòria de la família: si veiéssiu com us cerquen! M'agradaria tant que poguéssiu veure com us cerquen!

Ara ja sabem com us varen enterrar a Son Coletes i després hi edificaren ben damunt un cementeri modern! Finalment la veritat surt a la llum. Us vull dir que la ciència ha avançat tant aquests anys que amb un poc de saliva de qualque descendent poden descobrir a qui pertanyen els ossos. I ho estan fent! Estan excavant fosses, recuperant cossos i descobrint qui eren i a qui pertanyen ara. Qualque dia serà el vostre, el vostre dia de ser descoberts i enterrats com a éssers humans, amb nom i llinatges. Us ho promet.

Us vull dir que, com us devíeu imaginar abans de morir, va guanyar el bàndol militar i va mantenir el poder durant quaranta anys. Així que a la vostra mare i altres familiars els va tocar callar. Abaixar el cap i callar. Renegar d'allò que creien just. Éreu a la memòria d'ells, però amb un silenci que feia que l'amargor fos més profunda encara. Pares, fills i germans varen haver de renegar dels familiars empresonats i morts per poder sobreviure.

Finalment molts es passaren a l'altre bàndol... és més bo de fer viure amb els que viuen bé. La vostra mare va morir pocs anys després, i com que havia deixat el catolicisme pel protestantisme la varen enterrar amb vosaltres, dins una fossa comuna. La meva padrina i germana vostra va provar d'aclarir què havia passat, on havien posat la seva mare... no ho va aconseguir! Però continuam pensant que està amb vosaltres. Una neboda vostra, n'Antònia, que era molt nina quan va passar tot això, i que va veure patir la seva padrina que era la vostra mare, ara m'acompanya i m'explica el que recorda d'aquell temps, ho fa per vosaltres, oncles seus. Però també per la seva padrina. La vostra germana i padrina meva també va patir molt i amb molt de silenci. Jo, que l'estimava molt, sempre m'he intentat posar al seu lloc i no arribaré mai ni a imaginar l'amargor que devia dur dedins. Ho faig per vosaltres, germans de la meva padrina, però també per ella.

Vull dedicar aquestes lletres a vosaltres, *tíos* Jaume i Biel, però pensant tot el temps en aquelles dones, tantes i tan valentes, que varen haver d'abaixar el cap i menjar-se les llàgrimes tantes i tantes vegades. I no ho feien per covardia, ho feien perquè els seus i elles mateixes tenguessin l'oportunitat de viure; perquè aquí hi va haver persones que eren propietàries de la vida dels altres.

La mar fa forat i tapa!, deia ma mare. Finalment ho he entès.

Descansau en pau.

Margalida Bosch